

Akupunktur hjälpte mot Anitas torra ögon

Anita trodde att hennes ögonproblem berodde på torr inomhusluft. Men en reumatolog slog fast att det handlade om Sjögrens syndrom och rekommenderade behandling med akupunktur.

AV ANN-HJÖRDIS LARSSON
FOTO: BO BERGMAN
Information sid 117

Anita Lindström är 48 år och arbetar som handläggare på Förenings sparbanken i Stockholm. För fyra år sedan började hennes ögon kliä samtidigt som de kändes torra. Tidigare hade hon aldrig haft några ögonbesvär.

– Jag har använt kontaktlinser i många år utan problem. Först trodde jag därför att det berodde på arbetsmiljön och att orsaken var torr luft.

Men besvären gick inte över, så Anita sökte hjälp på vårdcentralen. Därifrån hänvisades hon till reumatolog som kände igen symtomen och ställde diagnosen Sjögrens syndrom, efter att prover visat att saliv- och tårproduktion var nedsatt.

Stockholms läns landsting hade just inlett en försöksstudie för patienter med Sjögrens syndrom och Anita erbjöds att ingå i den.

– Jag kom till tandläkare **Maria Blom** som gav mig akupunkturbehandlingar två gånger i veckan under tolv veckor.

– Den positiva effekten märktes inte direkt men efter ett tag var det en skillnad som på natt och dag. Tidigare hade jag vissa dagar varit tvungen att ta ögon-

droppar varje halvtimme. Nu behövdes det mera sällan, jag mådde mycket bättre och förbättringen höll i sig långt efter behandlingsperiodens slut.

Behandling varje år

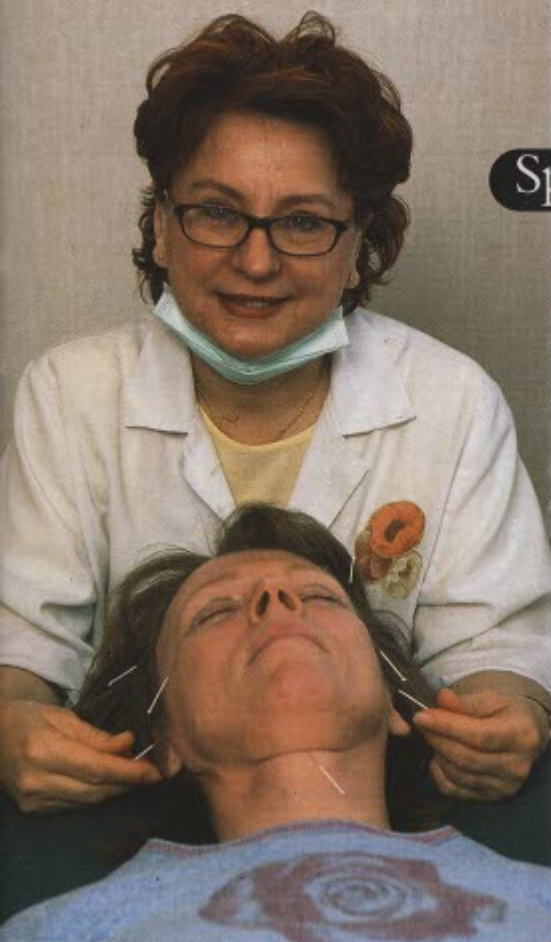
För att behandling med akupunktur ska lindra besvären för gott krävs en serie underhållsbehandlingar, som regel varje år.

– Tyvärr tillåter inte min ekonomi mig att regelbundet fortsätta med akupunktur. Men två år efter avslutad behandling kvarstår fortfarande till en del den positiva effekten. Det visar prov på saliv- och tårflöde som nyligen togs vid ett kontrollbesök.

– Salivproduktionen är hundra procent högre i dag än när Anita kom på sitt första besök, konstaterar Maria Blom.

– I den studie jag gör åt landstinget är behandlingarna avslutade, men patienterna ska observeras under ett år innan studien utvärderas. De som togs ut till studien har haft riktigt svåra besvär med dålig prognos.

– Visst kan akupunktur ofta lindra även i sådana fall men för att få mycket bra effekt bör behandlingen sättas in så

SF

Maria Blom, som är tandläkare, medicine doktor och diplomerad akupunktör, placerar 15 nålar som ska lindra Anita Lindströms besvär. Nålarna sätts i ansiktet, på öronen, benen, händerna och fötterna.

tidigt som möjligt. Ju tidigare, desto bättre prognos, berättar Maria Blom.

Av de 38 patienter som ingått i studien har de flesta upplevt att besvären lindrats betydligt.

– Det är viktigt att få bra kontakt med patienten och man måste ta hänsyn till om någon även har andra besvär. Det kan handla om sömnbesvär, cirkulationsrubbningar, svår trötthet eller smärtor i muskler och leder. I de flesta fall har akupunktur god effekt mot samtliga dessa besvär.

– Läkarkåren har långsamt börjat tro på akupunkturs positiva effekt och många rekommenderar sina patienter att pröva, säger Maria Blom som tidigare arbetade som tandläkare vid Tandläkarhögskolan vid Karolinska institutet i Huddinge. Där inledde hon akupunkturbehandlingar på patienter som led av muntorrhet på grund av till exempel Sjögrens syndrom, strålbehandling eller hormonrubbningar. En rad studier av patienter med dessa besvär har hon redovisat i sin doktorsavhandling. ●

FAKTA

Sjögrens syndrom är en vanlig men relativt okänd reumatisk sjukdom.

100 000 svenskar är drabbade, drygt 90 procent är kvinnor.

Sjukdomen har fått sitt namn efter den svenske ögonläkaren Henrik Sjögren (1899–1986). Han arbetade på Serafimerlasarettet i Stockholm när han mötte flera patienter med reumatiska sjukdomar, som också hade plågsamma besvär med torra ögon.

1933 disputerade han på en avhandling om det tillstånd som senare kom att kallas Sjögrens syndrom.

Vanliga symtom:

- Muntorrhet, svårt ibland att tugga och svälja. Man kanske måste dricka för att få ner maten.
- Tänderna påverkas. Fler hål på grund av brist på saliv.
- Många får en brännande känsla på tungan.
- Irritation och sveda i ögonen. Gruskänsla som gör att det kliar.
- Ökad känslighet för ljus, kan vara svårt att köra bil nattetid.
- Torrhet och blödningar i näsan.
- Nedsatt luktsinne.
- Trötthet.
- Ledvärk.
- Torr hud som kliar.
- Färgskiftning på fingrar och tår.

Utredning av sjukdomen görs av reumatolog, ögonläkare och tandläkare i samarbete.